

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Redogörelse

för

Högre Elementar-Läroverket i Westerås

under läsåret 1875—1876

jemte

Inbjudning

till

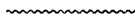
Års-Examen och Slutöfningarna

den 8 och 9 Juni 1876

af

Ludvig Mossberg,

Läroverkets Rektor.

Innehåll: *Redogörelse för Elementar-Läroverken i Westerås, Sala och Arboga samt Stadspedagogierna i Köping, Nora och Linde.*

WESTERÅS,
A. F. Bergh, 1876.

I. Redogörelse för högre Elementarläroverket i Westerås.

Under de sista dagarna af förra läsåret hade läroverket att glädja sig åt ett besök af Hr Expeditions-Sekreteraren och Riddaren *Widmark*, som den 31 Maj samt den 1 och 2 Juni inspekterade läroverket och afhörde undervisningen i alla klasser utom sjunde klassens högre afdelning, med hvars lärjungar afgångsexamen då redan egt rum.

Höstterminen började den 28 Augusti och afslutades den 17 December; den 17 September inspekterades militärofningarna vid läroverket af Majoren vid Kgl. Uplands Regemente R. S. O. C. A. *Rudbeck*.

Vårterminen, som började den 22 Januari, kommer enligt H. H. Efori bestämmande att afslutas den 9 instundande Juni.

Helsotillståndet har bland ungdomen varit i allmänhet ganska godt. Bland lärarne icke så: under större delen af Höstterminen hafva 3:ne och under Vårterminen 4 lärare varit af sjukdom hindrade att tienstgöra.

Undervisningen har oafbrutet fortgått efter gällande föreskrifter; dock måste i anseende dertill att Lektorn i Matematik och Fysik i början af Höstterminen insjuknade och under återstående delen af samma termin var hindrad att tienstgöra, och då oakadt gjorda försök ingen vikarie för honom stod att erhålla, den del af hans undervisning, som ej oakadt all beredvillighet kunde af kamrater öfvertagas, under tiden ligga nere.

I fjerde klassen, där lärjungarnes antal vid läsårets början var 53, hafva dessa varit fördelade på 2 fullständigt skilda afdelningar, af hvilka den ena (A) läst Latin, den andra (B) Engelska.

Undervisningen för icke-Grekerne har under läsåret varit på följande sätt ordnad:

VII 2: *)	(4 † lärj.) 3 timmar Engelska tillsammans med <i>r</i> ; 2 tr Teckning tills. med icke-Greker och <i>r</i> . i VII 1 & VI 2 5 tr.
VII 1:	(4 lärj.) 3 tim. Engelska tills. med <i>r</i> ; 2 tim. Teckning tills. med icke-Greker och <i>r</i> . i VII 2 och VI 2 5 tr.
VI 2:	(8 lärj.) 2 tim. Engelska tills. med <i>r</i> ; 2 tim. Latinskrifning på särskild tid, 2 tr Teckning tills. med icke-Greker och <i>r</i> . i VII 6 tr.
VI 1:	(11 lärj.) 2 tim. Engelska på särskild tid, **) 2 tim. Latinskrifning på särskild tid, 2 tim. Teckning tills. med icke-Greker och <i>r</i> . i V 6 tr..
V:	(11 lärj.) 2 tim. Engelska tills. med <i>r</i> ; 2 tim. Teckning tills. med icke-Greker i VI 1; 1 t:e Latinskrifning på särskild tid 5 tr.

*) 2 = högre, 1 = lägre afdelningen; *k*. = klassiska linien, *r*. = reallinien.

†) Siffrorna angifva förhållandet vid läsårets början.

**) Under hela läsåret har i VI 1 och under Vårterminen i VII 1 ej tunnits någon *r*.

Den dagliga undervisningstiden har under hela läsåret varit kl. 7—9, 11—2 samt tvänne eftermiddagar i veckan kl. 4—5. Första halftimmen af läsedagen, kl. $\frac{1}{2}$ 7—7, har varit egnad åt bön med bibelläsning och förklaring, med undantag för tiden från 8 Nov. till Høstterminens slut samt från Vårterminens början till Påsk, då morgonbönerna börjat $\frac{3}{4}$ 7. Ledningen af dessa andaktsstunder har handhafts af Rektor, och den dervid förekommande förklaring har omfattat senare hälften af *Luce* samt hela *Matthei* Evangelium. För första klassen hafva morgonbönerna under hela läsåret börjat kl. $\frac{1}{4}$ öfver 7. Gudstjenst har hvarje Søndag under någon lärares ledning hållits på läroverkets stora sal, den kallaste årstiden för hela ungdomen, annars för ungefär halfva antalet, då den andra hälften bevistat gudstjensten i Domkyrkan.

Gymnastiköfningar hafva egt rum för klasserna V—VII 1: Måndagar kl. 5—6 samt Onsdagar och Fredagar kl. 6—7; för klass. I—IV: Tisdagar, Onsdagar och Fredagar kl. 5—6. Samfälda öfningar i gevärsexercis och manöver för klass. V—VII 1 hafva å nämnda timmar stundom försiggått, hvarjemte klass. V särskildt blifvit öfvad i dessa ämnen m. m. Tisdagar kl. 6—7. Till bajonettfäktning för klass. VI och VII 1 hafva Thorsdagar kl. 10—11 varit använda. I fäktning med florett och sabel hafva lärjungarna i klass. VII 2 erhållit undervisning Måndagar kl. 10—11 och Thorsdagar kl. 5—6. Målskjutning med för "salongsskjutning" apterade Remingtongevär hafva klass. VI och VII 1, ett skjutlag i sender, förehaft å gymnastiksalen Lördagar kl. 10—11.

Utom ofvan nämnda på bestämda dagar i veckan förekommande öfningar hafva under Høstterminen 36 $\frac{1}{2}$ timmar blifvit använda till sådana öfningar, som varit beroende af årstid och väderlek. Bemälda öfningar hafva omfattat: Målskjutning å "Kungsängen" för klass. VII 2 samt afdelnings- och kompaniexercis i slutet, spridd och blandad ordning, äfvensom bataljons-manöver (stång-ell. repbataljon) för klass. VI och VII 1. I sistnämnda manöver hafva äfven 10 af lärjungarne i V deltagit. Under Vårterminen hafva 18 timmar till sådana öfningar varit använda.

Från gymnastik och vapenöfningarna (utom målskjutningar) blefvo på grund af läkarebesigtning befriade: vid början af Høstterminen 30 och vid Vårterminens början 36, hvilket i medeltal utgör något öfver 14 procent af antalet närvarande lärjungar.

Vid sångöfningarna hafva lärjungarne varit fördelade i 5 af indelningen i läsklasser oberoende afdelningar, hvilka hvardera undervisats föreskrifven tid. Instrumentalöfningar hafva egt rum 2 timmar i veckan.

Undervisningen i teckning har varit fördelad på 3 kurser sålunda: 1:sta ritkursen (1:sta klassen 1 $\frac{1}{2}$ tim., 2:dra d:o 1 tim.): Teckning efter väggtaflor; detaljteckning efter mindre förläggsplanscher.

2:dra ritkursen (3:dje klassen 1 tim., 5:te klass. real. och icke-Greker 2 tim.): Teckning efter väggtaflor och förläggsplanscher.

3:dje ritkursen (6:te och 7:de klass. real. och icke-Greker 2 tim.): Teckning och skuggning efter mer utförda planscher, samt förklaring öfver perspektivlärans första grunder.

Åt real. i V—VII har en timme hvarje vecka utöfver den eljes för teck-

ning afsedda tiden varit anslagen till instrumentalteckning, och har samma timme äfven varit använd till extra ritöfningar för de lärjungar, som frivilligt dertill anmält sig. I dessa frivilliga ritöfningar hafva 40 lärjungar deltagit.

För lärjungarnes skriftliga hemarbeten har ett särskildt schema varit gällande, och beträffande lärjungarnes öfriga hemarbeten har, i öfverensstämmelse med föreskriften i Nådiga Cirkuläret af den 12 Maj 1865, i hvarje afdelning funnits en Anteckningsbok, i hvilken för hvarje dag blifvit antecknad, hvilka arbeten lärjungarne haft att fullgöra i hemmet.

Hemlexor hafva förekommit i alla klasser: i klasserna I—V i allmänhet i 2:ne läroämnen för hvarje dag, i de öfriga i 3:ne, och kunna dessa hemlexor anses hafva upptagit i klassen I en timme, i II och III två, i IV och V tre, samt i VI och VII fyra timmar om dagen.

Hvad för öfrigt beträffar undervisningens omfång och indelning på de båda bildningslinierna, begagnade läroböcker m. m., inhemtas detta af följande uppgift om

Genomgångna Pensa under läsåret:

Kristendom.

- Kl. I.* 3 tim. — Bibl. hist.: gamla testamentets efter Hübner (Thomanderska uppl.) — Katekes: 1:sta hufvudstycket. — Bibelläsning i sammanhang med bibliska historien och katekesen. — Valda psalmer.
- Kl. II.* 3 tim. — Bibl. hist.: nya testamentets. — Katekes: 2:dra hufvudstycket. — Bibelläsning och psalmer.
- Kl. III.* 3 tim. — Bibl. hist.: repetition. — Katekes: 3:dje—5:te hufvudst. — Bibelläsning och psalmer.
- Kl. IV.* 2 tim. — Katekisation. — Bergs Bibelhandbok. — Bibelläsning: Mat. kap. 1—13 med förklaring.
- Kl. V.* 3 tim. — Katekisation. — Bergs Bibelhandbok. — Bibelläsning: Mat. evang. med förklaring.
- Kl. VI.* Lägre afdeln. 2 tim. — Förra hälften af Norbecks Teologi. — 1:sta perioden af Cornelii Kyrkohistoria. — Nya testamentets läsning med förklaring.
Högre afdeln. 2 tim. — Senare hälften af Norbecks Teologi. — 2:dra perioden af Cornelii Kyrkohistoria. — Nya testamentets läsning med förklaring.
- Kl. VII.* Lägre afdeln. 2 tim. — Norbecks Teologi. — 3:dje perioden af Cornelii Kyrkohistoria. — Nya testamentets läsning på grundspråket med förklaring.
Högre afdeln. 2 tim. — Repetition af Norbecks Teologi och Cornelii Kyrkohistoria. — Nya testamentets läsning på grundspråket med förklaring.

Historia och Geografi.

- Kl. I.* 4 tim. — Historia: till Kon. Carl Knutson efter Ekelunds sammandrag jemte Alanders läsebok. — Geografi: öfversigt af verldsdelarnas fy-

- siska geografi samt de skandinaviska ländernas, Öst-Europas och Central-Europas fysiska och politiska till Nederländerna.
- Kl. II.* 5 tim. — Historia: från början af Kalmare-Unionen till Drottning Christina efter Ekelunds mindre sammandrag och Alanders läsebok. — Geografi: Europas från och med Ryssland.
- Kl. III.* 5 tim. — Historia: från Carl X Gustaf till lärobokens slut med begagnande af Alanders läsebok. — Geografi: Asiens, Afrikas och Amerikas fysiska och politiska.
- Kl. IV.* Afdelningen A. 5 tim. — Historia: Gamla och Medeltidens efter Pallins lärobok jemte Grubes karaktersskildringar såsom läsebok. — Geografi: Europas fysiska och politiska.
Afdelningen B. 5 tim. — Historia: Gamla och Medeltidens efter Pallins lärobok jemte Grubes karaktersskildringar såsom läsebok. — Geografi: den matematiska samt Europas fysiska och politiska till och med Frankrike.
- Kl. V.* Klassiska linien. 3 tim. — Historia: Gamla tidens från och med Macedonierna efter Pütz' lärobok. — Geografi: den matematiska samt repetition af Europas fysiska och politiska till och med Frankrike.
Real-linien. 4 tim. — Historia: Nyare tidens efter Wennerströms lärobok samt repetition af hela läroboken. — Geografi: lika med klassiska linien.
- Kl. VI.* Lägre afdeln. 3 tim. — Historia: Medeltidens efter Pütz' lärobok. — Geografi: Repetition af den fysiska samt af Skandinaviens politiska.
Högre afdeln. Klassiska linien. 3 tim. — Historia: Ekelunds större sammandrag af fäderneslandets till frihetstiden. — Geografi: repetition af den fysiska jemte Skandinaviens politiska
Real-linien. 4 tim. — Historia: Palmblads lärobok i Nyare tidens till Franska revolutionen samt fäderneslandets från Carl XII:s död till närvarande tid jemte repetition af det föregående af Lutherska tidehvarvet. — Geografi: repetition af den fysiska samt af Skandinaviens politiska.
- Kl. VII.* Lägre afdeln. Klassiska linien. 3 tim. — Lika med högre afdelningens af sjette klassen real-linie.
Högre afdeln. Klassiska linien. 3 tim. — Palmblads lärobok i Nyare tidens historia från Franska revolutionen jemte repetition af Gamla, Medeltidens och Nyare historien äfvensom af fäderneslandets. — Geografi: repetition.
Real-linien. 4 tim. — Lika med klassiska linien.

Matematik.

- Kl. I.* 4 tim. — Aritmetik: de fyra räknesätten med hela tal, med decimalbråk och med sorter (nya och gamla) efter Nyström; hufvudräkning.
- Kl. II.* 5 tim. — Aritm.: bråk, decimalbråk och sorter.
- Kl. III.* 5 tim. — Aritm.: enkel och sammansatt regula de tri samt intresseräkning. — Geometri: Bergius' åskådninglära 40 lärosatser.
- Kl. IV (A & B).* 5 tim. — Algebra: reduktioner vid de fyra räknesätten med positiva kvantiteter af obruten form samt inledning till läran om bråk, efter Björling. — Geom.: Euklides' 1:sta och 2:dra bok, efter Lindman.

- Kl. V.* Klassiska linien. 4 tim. — Aritm. repetition af sorträkning och Reg. de tri. (Zweigbergks lärobok). Geom.: Eukl. böck. II—IV. — Algebra: de fyra räknėsätten med obrutna kvantiteter.
- Real-linien. 7 tim. — Aritm.: Intresse-, rabatt- och diskonträkning (repet.) — Geom.: Eukl. böck. V—VI efter Björling (dock utan bevis för teoremen i kap. 2 och 3 af bok. V); problemöfningar efter Todhunter (utan beredelse). — Algebra: irrationela kvantiteter, kvadratrötter, imaginära qv.:r, eqvationer af 2:a gr. till § 3 af Kap. VIII, problem i läroboken sid. 93—107 och i Björlings problemsamling 1:a afdeln. I, II, III, VI.
- Kl. VI.* Klassiska linien 4 tim.
- Lägre afdeln. — Aritm.: Reg. de tri (repet.), intresse-, rabatt- och diskonträkning. — Geom.: Eukl. böck. I—III (repet.) jemte problemöfningar efter Todhunter. — Algebra: de fyra räknėsätten med brutna, positiva och negativa kvantiteter samt eqvationer af 1:a gr.; en lärjunge har dessutom genomgått t. o. m. eqvationer af 2:a gr. och Euklides böck. V, VI.
- Högre afdeln. — Aritm.: intresse-, rabatt- och diskonträkning. — Eukl. III, IV (repet.), proportionslära efter Hultman, samt problemöfningar efter Todhunter (utan beredelse). — Algebra: irrationela kvant:r och kvadratrötter ur ration. och irration. tal till § 2 af kap. VII; problem i läroboken sid. 93—107 och i Bj:s problemsamling 1:a afdeln. I, II, III.
- Real-linien. 6 tim.
- Högre afdeln. — Geom.: Eukl. bok. VI (repet.) och stereometri efter Guldbergs Lærebog §§ 1—7. — Algebra: rötter, potenser, logaritmer och progressioner (läroboken afslutad); problemöfningar dels med dels utan förberedelse, omfattande så väl algebraiska, som planimetriska och stereometriska uppgifter efter Björling och Todhunter. Mot läsårets slut skriftliga öfningar.
- Kl. VII.* Klassiska linien. 4 tim.
- Lägre afdeln. — Algebra: imaginära kvantiteter, eqvationer af 2:dra graden med en obekant, roteqvationer (Björ. kap. VII § 3—VIII § 5); alg. problem. — Geom.: proportionsläran (efter Hultman), ders tillämpning på plan geometri (Björ. VI 1—13); geom. problem ur Todhunters samling samt skriftliga öfningar under slutet af vårterminen.
- Högre afdeln. — Algebra: rötter i allmänhet, repetition; planimetriska problemen i läroboken (kap. VIII art. 19 pr. 1—22) samt urval ur probl.samlingen; dessutom har 1 lärjunge genomgått potenser, logaritmer, serier och eqvationer med flere obekanta. — Geom.: Eukl. VI afslutad (Björ. VI 20—30), repetition; geom. problem i urval ur Todhunters m. fl. samlingar; skriftliga öfningar hvar fjortonde dag, deraf 2 gånger under uppsigt på lärorummet.
- Real-linien. 5 tim.
- Högre afdeln. — Repetition; afslutning af Phragmén's trigonometri; talrika problem- och öfningssatser, behandlade dels skriftligen (hvar annan vecka) dels muntligen.

Naturvetenskap.

- Kl. I.* 2 tim. — Öfversigt af människokroppens byggnad med ledning af

- Gumperts väggtaflor. Häftena 1 och 2 af Kindbergs botanik samt examinering af lefvande växter.
- Kl. II.* 2 tim. — Botanik: Kindbergs lärobok, 3:e häftet; det viktigaste af fanerogamernas organografi och systematik. — Zoologi: Wahlstedts mindre lärobok. Det viktigaste till djurrikets system.
- Kl. III.* 2 tim. — Botanik: 3:e h. af Kindbergs lärobok. — Zoologi: Wahlstedts mindre lärobok, klasser och ordningar inom djurriket.
- Kl. IV.* 2 tim. — Botanik och Zoologi, repetition och utvidgning af föreg. kurs efter samma läroböcker. — Fernlundhs inledning till fysik och kemi.
- Kl. V.* Båda linierna. 2 tim. — Botanik: Areschougs lärobok till och med Corallifloræ. — Zoologi: Torins lärobok, foglarna. Real-linien dessutom. 2 tim. Fysik: Floderi lärobok till § 81 af mekaniken.
- Kl. VI.* Lägre afdeln. 2 tim. — Botanik: Areschougs lärobok, nat. fa-familjerna till Gramineæ samt repetition af andra och tredje afdelningarna. — Examinering och läsning af växter med användande af Thedenii Flora. — Zoologi: Torins lärobok, från och med reptilierna till blötdjuren samt repetition af foglarna.
- Kl. VI.* Högre afdeln. Klassiska linien. 1 tim. — Botanik och Zoologi: Repetition af det förut lästa. — 1 tim. Fysik: Schabus' lärobok, inledningen och läran om magnetism och elektricitet. Real-linien. 1 tim. — Botanik och Zoologi: Repetition af det förut lästa. — 3 tim. Fysik: Floderi lärobok, akustik och optik samt repetition af värmeläran. 2 tim. Kemi: Blomstrands mindre lärobok, metalloiderna.
- Kl. VII.* Lägre afdeln. 2 tim. — Fysik, akustik, optik och värmelära samt repetition af magnetism och elektricitet efter Schabus' lärobok.
- Kl. VII.* Högre afdeln. Klass. linien. 2 tim. — Fysik: optiken samt repetition så väl häraf som af de öfriga kapitlen efter Schabus' lärobok. Real-linien. 2 tim. — Fysik: Repetition af hela Floderi lärobok. 1 tim. Mekanik: Repetition af Jocknicks lärobok. — 3 tim. Kemi och Mineralogi: Repetition af det viktigaste af Berlins lärobok i kemien och hela Erdmans populära geologi.

Filosofi.

- Kl. VII.* Högre afdeln. 2 tim. — Antropologi och Logik efter Sjöbergs och Klingbergs läroböcker.

Svenska.

- Kl. I.* 5 tim. — Uppläsning och förklaring af stycken ur Sundéns och Modins samt Alanders läsebok jemte öfning att återgifva innehållet. Af språkläran samma delar som i Tyskan, delvis med ledning af Sundéns lärobok. Den enkla satsens delar och satsbildningsöfningar. Rättskrifning efter Sundéns lärobok.
- Kl. II.* 6 tim. — Inanläsningsöfningar ur Sundéns och Modins läsebok med redogörelse för innehållet af det lästa. Det viktigaste af form-läran samt kap. I af den allmänna satsläran efter Sundéns språklära. Öfningar i åtskiljandet af ordklasser, satsdelar och sats. Rättstafnings-, interpunktions- och satsbildningsöfningar.

- Kl. III.* 6 tim. Läsning af valda stycken i obunden och bunden form såsom i föregående klass. Formläran något utförligare samt den allmänna satsläran efter Sundéns språklära. Rättskrifning efter diktamen med iakttagande af interpunktionsreglerna. Analyseringsöfningar. Satsbildningsöfningar. Skriftlig öfversättning från tyska språket på lärorummet.
- Kl. IV. A & B.* 4 tim. hvardera. — Läsöfningar i Sundéns och Modins läsebok med redogörelse för innehållet af det lästa. Formläran och allmänna satsläran fullständigt. Satsöfningar. Det viktigaste af kasusläran i syntaxen. En uppsats eller öfversättning hvarannan vecka.
- Kl. V.* Klassiska linien. 2 tim. Real-linien. 3 tim. — Läsöfningar. Svenska språkets syntax jemte satsöfningar. Repetition. En uppsats eller öfversättning hvarannan vecka.
- Kl. VI.* Lägre afdeln. Klassiska linien. 2 tim. — Läsning af valda stycken af svensk, norsk och dansk literatur jemte underrättelser om författarne. Ordbildningslära samt forn-svenskans böjningsformer. Satsanalys. Verslära. En uppsats eller öfversättning hvarannan vecka.
Högre afdeln. Klassiska linien. 2 tim. Real-linien. 3 tim. — Läsning af skandinavisk literatur jemte underrättelser om författarne. Stillära efter Sundéns och Modins lärobok. Öfversigt af Nordiska Mytologien med ledning af Sundéns lärobok. En uppsats eller öfversättning hvar annan vecka.
- Kl. VII.* Lägre afdeln. Klassiska linien. 2 tim. — Läsning af skandinavisk literatur. Öfningar i disposition. Literaturhistoria med ledning af Claësons lärobok: t. o. m. Gustavianska perioden. Talöfningar. En utförligare uppsats i månaden.
Högre afdeln. Klassiska linien. 2 tim. Real-linien. 3 tim. — Läsning såsom i föregående klass. Öfningar i disposition. Literaturhistoria. Talöfningar. Uppsatser enligt läroverksstadgan.

Tyska.

- Kl. I.* 8 tim. — Substantivens, adjektivens personliga och possessiva pronominens och hjälpverbens böjning samt det svaga regelbundna verbets aktiva former efter Flach. — Den enkla satsens delar. — Flachs elementarbok: st. 1—18, 23, 28—32, 37, 40—41.
- Kl. II.* 7 tim. — Det viktigaste af formläran efter Flachs lärobok genomgånget och repeteradt under läsningen af de tyska och svenska öfningarna 19—38 i Flachs elem.bok. — Prepositionerna och några af de allmännaste konjunktionerna genomgånna under läsningen af de tyska öfningarna 43—51 i samma elem.bok. — Öfningar i åtskiljandet af satsdelar och satser under ständig jemförelse med modersmålet. Vokabelläsning.
- Kl. III.* 7 tim. — Formläran utförligare enligt Hjorts grammatik. — Läsning af de tyska och svenska styckena i Flachs elem.bok. st. 20 till bokens slut. — Analysöfningar. — Lokutioner. — Läsning af vokabler.
- Kl. IV.* A) 4 tim. — Hjorts grammatik: det viktigare af formläran, samt syntax: det allmännaste till kap. V. — Flachs läsebok: st. 1—27. — Lokutions- och skriföfningar efter Flachs elem.bok st. 1—30.

- B) 4 tim. — Formläraren: det samma som A); Syntaxen: kap. I—III. — Läseboken: st. 1—25. — Elem.boken: st. 1—30. — Båda afdelningarna ett hemthema hvarannan vecka.
- Kl. V.* Klassiska linien. 2 tim. — Hjorts grammatik: Formläraren fullständigt repeterad; syntaxen i sin helhet, det viktigare. — Flachs läsebok: st. 1—30 af "Prosaische Lesestücke", samt 1—20 af Gedichte. — Lokutionsöfningar efter Flachs elementarbok.
Real-linien. — Det samma som klass. linien samt dessutom 1 hemthema hvarje vecka, omfattande st. 40—63 och 75—79 af Flachs elementarbok.
- Kl. VI.* Lägre afdeln. 1 tim. — Hjorts grammatik: Formläraren repeterad samt af syntaxen det viktigare. — Schillers "die Jungfrau von Orleans" till akt. IV. — Lokutionsöfningar efter Flachs elementarbok.
Högre afdeln. Klassiska linien. 1 tim. — Hjorts grammatik fullständigt. — Schillers "die Jungfrau von Orleans", akt. 3—5. — "Maria Stuart" akt. I—II, sc. 8.
Real-linien. 2 tim. — Det samma som klass. linien samt dessutom "Wilhelm Tell", akt. 3—5. — "Wallensteins Lager". — Die Piccolomini, akt. I. — Lokutionsöfningar efter "Deutsches Echo." — Ett hemthema hvarje vecka.

Franska.

- Kl. V.* Klassiska linien. 3 tim. — Oldes språklära: 1:sta kursen af kap. 1—6. — Oldes läsebok: 1:sta afdeln. st. 1—40. — Skrifning af verb. — Muntlig och skriftlig öfversättn. till franska af styck. 1—10.
Real-linien. 5 tim. — Oldes språkl.: 1:sta och till en del 2:dra kursen af kap. 2—7. — Oldes läsebok: 1:sta afdeln. st. 41—75. — Öfversättning till franska af st. 1—34.
- Kl. VI.* Lägre afdeln. Klassiska linien. 4 tim. — Oldes språkl.: 1:a och 2:a kursen af kap. 2—7. — Oldes läsebok: 1:sta afd. st. 46—75, 2:dra afdeln. st. 1—12, 14, 20, 29—33. — Öfversättning till franska af st. 1—40. Lokutionsöfningar.
Högre afdeln. Klassiska linien. 4 tim. — Oldes språkl.: 1:sta och 2:dra kursen af kap. 2—8 samt regl. 301—305, 322, 323, 346, 347, 361 och 362. — Oldes läsebok: 2:dra afdeln. st. 34—114, 3:dje afdeln. st. 1, 2 och 4. — Öfversättn. till franska af st. 31—50. Lokutionsöfningar.
Real-linien. 5 tim. — Detsamma som VII klassiska linien, lägre afdeln.
- Kl. VII.* Lägre afdeln. Klassiska linien. 5 tim. — Oldes språkl.: 1:sta och 2:dra kursen af kap. 2—10. — Oldes läsebok: den poetiska afdeln. — Le verre d'eau, af Scribe. — L'ambitieux af Scribe, 1:sta akten. — Lokutionsöfningar och extemporalier efter Drysen. — Ett hemthema hvarannan vecka.
Högre afdeln. Klassiska linien. 3 tim. — Oldes språklära: fullständigt. — "L'avare" af Molière, 4:de och 5:te akt. — "L'ambitieux" af Scribe. — Paul et Virginie af Saint-Pierre (större delen.) — Ett hemthema hvarannan vecka.
Real-linien. 5 tim. — Oldes språklära fullständigt. — "Le verre d'eau" af Scribe, 3:dje—5:te akt. — "Les femmes savantes", af Mo-

lière. — Valda stycken ur Dubbs handbok. — Extemporalier och lokutionsöfningar efter Echo français, 35 st. — Ett hemthema hvarje vecka.

Engelska.

- Kl. IV.* Afd. B) 8 tim. — Löhrs lärobok: uttals- och formlära inöfvade i sammanhang med 1:sta kursen samt st. 1—8 af den andra uti läsöfningarne. — Skriföfningar på lärorummet.
- Kl. V.* Icke-Greker. 2 tim. — Sundsténs lärobok: repetition af formläran; syntax t. o. m. pronomen. — Läseboken st. 17—27. Real-linien. 2 tim. — I läroboken: det samma som icke-Greker. Läsboken: st. 40—51.
- Kl. VI.* Lägre afdeln. Icke-Greker. 2 tim. — Sundsténs lärobok: Syntaxen till ordföljdsläran. — Läseboken: st. 35—51, akt. I—II af "King Dagobert." Högre afdeln. Icke-Greker. 2 tim. — Sundsténs lärobok: formlära och syntax. — Läseboken afslutad. — Moréns urval ur Eng. litt. Ser. I, h. 2, 15 sidd. Real-linien. 2 tim. — Läroboken: det samma som icke-Greker. — 51 sidd. af Moréns urval ur Eng. litt. Ser. I, h. 2.
- Kl. VII.* Lägre afdeln. Klassiska linien. 1 1/2 tim. — Uttalsläran samt det viktigaste af formläran efter Löhrs lärobok. — Elementarboken: 1:sta kursen, samt st. I—VI af 2:dra kursen. Icke-Greker. 3 tim. — Sundsténs lärobok fullständigt. — Moréns urval ur Eng. litt. Ser. I, h. 2 från sid. 50. — Macaulays History of Engl. Kap. I. 90. sidd. Högre afdeln. Klassiska linien. 1 1/2 tim. — Uttalsläran samt formläran fullständigt efter Löhrs lärobok. — Elementarboken: 2:dra kursen fullständigt, bref samt af blandade öfningar st. 1—30. — Af öfversättningsstycken från Svenska till Engelska: 1:a kursen fullständigt samt af 2:dra kursen st. 1—20. Icke-Greker. 3 tim. — Sundsténs lärobok fullständigt med repetition. — Macaulays History of England, Kap. I, sid. 103—134. Miltons Paradise lost sång. I—III. — Lokutionsöfningar efter "the English Echo", st. 1—60. Real-linien. 3 tim. detsamma som icke-Grekerna, samt dessutom ett hemthema hvarannan vecka.

Latin.

- Kl. IV.* Afd. A) 8 tim. — Valda stycken af Törnebladhs elementarbok. — Grammatik: det allmännaste af formläran efter Rabes lärobok.
- Kl. V.* 8 tim. — Cæsar de bello Gallico: fr. o. m. 16 kap. af 1:sta boken t. o. m. 2:dra boken. — Ovidius: Metamorph.: Quatuor ætates, Philemon et Baucis och Orpheus (vv. 1—77 efter Cavallin). — Grammatik och prosodik efter Rabes lärobok. Extemporalier.
- Kl. VI.* Lägre afdeln. 8 tim. — Livius: 30 kap. af 1:sta boken. — Cicero: de senectute 10 kap. — Virgilius: Æn. 4: boken (vv. 1—540). Grammatik och prosodik efter Rabes lärobok. Extemporerade satsöfningar. Högre afdeln. 8 tim. — Livius: fr. o. m. kap. 31 af 1:sta boken t. o. m. slutet, samt af 2:dra boken kap. 1—40. — Virgilius,

Æn.: 4:de boken vv. 533 t. o. m. slutet samt hela 1:sta boken. — Grammatik och prosodik efter Rabes lärobok. Extemporerade satsöfningar.

- Kl. VII.* Lägre afdeln. 7 tim. — Livius: 2:a boken från 31 kap. samt 3:e boken. — Virgilius: Æn. 2:a och 3:e böck. — Horatius: od. 1:a boken. — Repetition af grammatiken. — Extemporalier.
Högre afdeln. 7 tim. — Livius: III, 41—72. — Virgilius: Æn. V—VI. — Cicero: Oratio pro Milone. — Horatius: I, IV. — Repetition af grammatik. — Extemporalier.
1 hemthema hvarje vecka för klass. V—VII.

Grekiska.

- Kl. V.* 5 timmar. — Grammatik efter Löfstedt: det viktigare af Attiska dialektens formlära. — Xenophons Anabasis: kap. 1—4 af 1:sta boken.
- Kl. VI.* Lägre afdeln. 6 tim. — Grammatik: Attiska dialektens formlära till oregelbundna verben; hänvisningar till det allmännaste af syntaxen. — Xenophons Anabasis: 1:sta och 2:a boken.
Högre afdeln. 6 tim. — Grammatik: lika med föregående och derjemte Episk formlära det viktigare. — Xenophons Anabasis: 2:a boken. — Homeri Odysse: 1:sta sången och hälften af 2:dra.
- Kl. VII.* Lägre afdeln. 5 tim. — Grammatik: Oregelbundna verben. — Det allmännaste af syntaxen till infinitivus. — Xenophons Anabasis: 5:te boken. — Homeri Odysse: 3:dje sången, Iliad: 1:sta och 2:dra sången. — Skriföfningar å lärorummet.
Högre afdeln. 5 tim. — Grammatik afslutad och repeterad. — Xenophons Anabasis: 5:te boken. — Homeri Iliad: 3:dje och 6:e sången. — Platos Crito. — Skriföfningar å lärorummet.

Hebreiska.

- Kl. VII.* Lägre afdeln. 1½ tim. (under höstterminen). — Formlära efter Lindbergs grammatik. — Läsöfningar.

B) Lärarne.

Tjänstlediga hafva varit: Adjunkten *H. E. Lyrberg* under hela samt Lektor *Th. C. Billbergh* och Ritläraren *N. Tufvesson* under större delen af Höst-terminen; under Vårterminen Lektor *J. E. Modin*, Adjunkten *H. E. Lyrberg*, Musik-Direktör *J. G. Nordvall* och Ritläraren *N. Tufvesson*, allesammans för sjuklighet och under hela terminen.

Förordnade: till vik. Lektor: Fil. Kand. *M. Rosén* för Lektor *Modin* under Vårterminen; till vik. Adjunkt Litteratören *P. A. V. Gullbergson* för Adj. *Lyrberg* under hela läsåret; till vik. Ritlärare: Löjtnanten vid Kongl. Dal-Regementet *A. Bjuggren* under större delen af Höst-terminen och Vårterminen; till vik. Sång- och Musiklärare: Orgelnisten *W. Ström* under Vårterminen.

Under tiden från den 20 April till Vårterminens slut har Löjtnanten vid Kgl. Westmanlands Regemente *C. A. Schenström* varit kommenderad att leda militäröfningarna vid läroverket och har då tillika varit vik. Gymnastiklärare för Kapten *R. Bolling*, som under ofvaannämnda tid varit af militära embetsgöromål förhindrad att här tjenstgöra.

Undervisningen har under läsåret varit på följande sätt fördelad mellan lärarne:

Undertecknad Rektor: Latin i VII 1; Latinskrifning med icke-Greker i VI 2; morgonbönerna	15 tim. i veckan.
Lektorn, Fil. Dokt. <i>J. S. Löfberg</i> : Hist. och Geogr. i VII & VI	17 ..
Lektorn, Fil. Dokt. <i>C. H. Johansson</i> : Nat.hist. i VI 2; Fysik i VII 2 r., VII 1, VI 2; Mekanik. Mineralogi i VII r.; Kemi i VII och VI r.	18 ..
Lektorn, Fil. Dokt. <i>D. A. Sundén</i> : Svenska i VII—V, (utom 1 t:e i VII 1); Filosofi i VII	16 ..
Lektorn, Fil. Dokt. <i>C. Schmidt</i> : Kristendom i VII—IV (A); Hebreiska; Svenska i VII 1 (1 t:e)	16 ..
Lektorn, Fil. Dokt. <i>Th. D. G. Widegren</i> : Grekiska i VII; Latin i VII 2	17 ..
Lektorn, Fil. Dokt. <i>J. E. Modin</i> (under Vårt. Fil. Kand. <i>M. Rosén</i>): Franska i VII 2 k. och VII r.; Tyiska i VI 2; Engelska i VII r. samt med frivilliga	19 ..
Lektorn, Fil. Dokt. <i>Th. C. C. Billbergh</i> : Matematik i VII (utom 3 t:r i VII 1 r.); Fysik i VII 2 k.	17 ..
v. Adjunkten <i>P. A. V. Gullbergson</i> : Alla ämnen i I utom Kalligrafi och Teckning; morgonbönerna i I;	25 $\frac{1}{2}$..

Adjunkten <i>S. H. Rathsmän</i> : Franska i VII 1 k.—V; Kalligrafi i III och II	23	tim. i veckan.
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>F. J. L. Wulff</i> : Matematik i VII 1 r. (3 tr), VI—V; Latinskrifning med icke-Greker i V	26	„
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>C. A. Hwasser</i> : Grekiska i VI och V; Tyska i VI 1—IV	24	„
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>P. A. Peterson</i> : Matematik i IV (A). III och II; Engelska med realister och icke-Greker i VI och V; Hist. och Geogr. i II	26	„
Adjunkten, Fil. Kand. <i>K. A. Stigman</i> : Svenska i IV; Hist. och Geogr. i IV (A) och III; Nat.hist. i II; Latinskrifning med icke-Greker i VI 1	22	„
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>C. G. Åström</i> : Kristendom i IV (B)—II; Fysik i V r.; Nat.hist. i VI 1—III; Matematik i IV (B); Geogr. i V	26	„
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>J. A. F. Svartz</i> : Latin i VI 2 och V; Engelska i IV (B)	24	„
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>E. Sandelius</i> : Latin i IV (A) och VI 1; Hist. och Geogr. i V och IV (B)	26	„
Adjunkten, Fil. Kand. <i>J. Janzon</i> : Tyska och Svenska i III—II	26	„
Musik-Direktören <i>G. Nordvall</i> (under Vårterminen Orgelisten <i>W. Ström</i>): Musik- och sångöfningar i alla klasser	11	„
Ritläraren <i>N. Tufvesson</i> (under större delen af Høstterminen och Vårterminen Löjtnanten <i>A. Bjuggren</i>): Kalligrafi i I; Teckning i alla klasser (äfvén med icke-Greker och frivilliga)	10	„
Gymnastikläraren, Kapten <i>R. Bolling</i> : Gymnastik och vapenöfningar i alla klasser (oberäknadt undervisningstiden utom Schema)	11	„

Derigenom att den ende realist, som i början af läsåret fanns i VII 1, vid Vårterminens början lemnade läroverket, fick Lektor *Johanson* sin undervisningsskyldighet minskad med 4 timmar, och har i stället under Vårterminen öfvertagit de 2 timmar Natur.hist. i VI 1. som under Høstterminen tillhörde Adjunkten *Åström*, hvilken sålunda under Vår. haft sin undervisningsskyldighet minskad med dessa 2 timmar. Adjunkten *Wulff* har af samma anledning under Vårterminen haft 2 timmars minskning i sin tjänstgöringstid.

Skriföfningarna hafva under läsåret handhafts:

de *Latinska* af Lektor *Widegren* för VII 2; af Rektor för VII 1; af Adjunkten *Svartz* för VI 2 och V; af Adj. *Sandelius* för VI 1.
 de *Svenska* af Lektor *Sundén* för VII 2 k.; af Lektor *Löfberg* för VII 2 r.; af Lektor *Schmidt* för VII 1; af Lektor *Johansson* för VI 2 k.; af Adj.

Åström för VI 2 r.; af Adj. *Rathsman* för VI 1; af v. Adj. *Gullbergson* för V k.; af Adj. *Peterson* för V r.; af Adj. *Stigman* för IV. de *Franska* för VII 2 k. och VII r., de *Engelska*, de *Tyska* för VI r. af Lektor *Modin* (under Vårt. v. Lektor *Rosén*); de *Franska* för VII 1 k. af Adj. *Rathsman*; de *Tyska* för V r. och IV af Adj. *Hvasser*; de *Mathematiska* af Lektor *Billbergh*; de *Fysikaliska* af Lektor *Johansson*.

Under Vårterminen har *Tyska* skrifningen i IV varit så fördelad, att Adj. *Hvasser* handhaft densamma i IV (A) och Adj. *Peterson* i IV (B).

Klassföreståndare hafva under läsåret varit: Lektor *Modin* (under Vårt. Lektor *Schmidt*) för VII 2; Adj. *Rathsman* för VII 1; Lektor *Johanson* för VI 2; Adj. *Wulff* för VI 1; Adj. *Hvasser* för V k.; Adj. *Sandelius* för V r.; Adj. *Peterson* för IV (A); Adj. *Svartz* för IV (B); Adj. *Åström* för III; Adj. *Janzon* för II; v. Adj. *Gullbergson* för I.

Den särskilda inspektionen öfver lärjungarne har varit fördelad på samtliga lärarne.

C) Lärjungarne.

Antalet utgjorde vid förra årsberättelsens afgifvande . . .	217.	
Under detta läsåre hafva blifvit inskrifne:		
Höstterminen	30.	
Vårterminen	6.	
Återkommen till läroverket	1.	254.
Sedan förra årsberättelsens afgifvande afgångne	35.	
Sålunda utgör antalet denna dag	219.	254.

Af dessa tillhöra 23 första klassen.

34 andra ..
39 tredje ..
32 fjerde (B) ..
20 ,, (A) ..
26 femte ..
19 sjette lägre afdelningen.
9 ,, högre ..
17 sjunde lägre ..

219.

Realisternas antal är 7, af hvilka 6 tillhöra femte klassen. I sjette kl. högre afdeln. — 38 lärjungar (under V.T. 37) hafva läst latin utan grekiska; 3 (under Vårt. ingen) hebreiska; 14 (under V.T. 13) engelska jämte latin och grekiska; i fjerde klassen hafva 20 lärjungar läst latin och 32 engelska; — någon öfvergång från ena till andra bildningslinien har under läsåret icke egt rum.

Af de 35 afgångna lärjungarna hafva 12 aflagt maturitetsexamen, 1 har öfvergått till annat läroverk, 1 på apotek, 1 på handelsinstitut, 4 på bruk, 3 på mekanisk verkstad, 1 till bokhandel, 2 till jernvägen, 5 till andra yrken, 1 har afförts såsom öfverårig i sin afdeln., 4 hafva aflidit: *O. Jacobsson* och *O. W. Hammarbäck* (VII 2 k.). *C. L. Carlsson* (VII 1 k.) och *A. G. Brinck* (VI 1 k.).

D) Skollokalen.

Läroverkshuset har blifvit utvändigt omstruket. I öfrigt är ingenting härvid att omnämna.

E) Undervisningsmaterielen.

För läroverkets medel har inköpts bland annat en mindre samling af uppstoppade foglar; 2 Ballongstaplar jemte fyllning; Svensk—Latinsk ordbok af *Cavallin*; Fransk—Svensk ordbok af *Dalén*; *Curtius*, Grundzüge der Griechischen Etymologie; *J. ange*, Römische Alterthümer: *Schoemann*, Griechische Alterthümer; *Rüchert*, Röm. Kriegswesen.

För Bibliothekets medel äro inköpta:

Upsala Universitets årsskrift för 1875: Theologi, Mathematik h. 1. Philosophie I: 1, 2 och för 1876, Philosophie I.

Schmids Encyclopædi, h. 99—102.

Svenska Akademiens handlingar, del. 47—49.

Pedagogisk tidskrift för 1876.

Pedagogiska blad för 1876.

Hjärne, Svensk tidskrift 1876.

Följande gåfvor till läroverket och bibliotheket får jag med tacksamhet omnämna:

Från Kongl. Ecclesiastik-Departementet:

En samling danska och norska läroverksprogram.

Från Kongl. Svenska Akademien:

Dess minnespenning öfver *Svante Sture*.

Från Kongl. Vetenskaps-Akademien:

Dess minnespenning öfver Grefve *Augustin Ehrensvärd*.

Öfersigt af Förhandlingarne. Årg. 30 och 31.

Handlingar. 12:e Bet.

Bihang till handlingarne. B. I: 2 och II: 1, 2.

Lefnadsteckningar. B. I, h. 3.

Lefnadsteckning öfver *H. Järta* af *L. de Geer*.

Meteorologiska iakttagelser. B. 12, 13, 14.

Icones Selectæ hymenomycetum nondum delineatorum. P. V—X.

Från Kongl. Statistiska Central-Byrån:

Bidrag till Sveriges officiella Statistik:

A. Befolkningsstatistik. XV, XVI.

B. Rättsväsendet. VI, 1, 2.

C. Bergshandteringen. Commerce-Coll. berättelse för 1874.

D. Fabriker och Manufakturver " " " 1873.

E. Inrikes sjöfart " " " 1874.

G. Fångvården, Fångvårdsstyrelsens " " " 1870.

H. Femårsberättelserna. III (1866—70).

K. Helso- och sjukvården. Berättelse för 1868.

R. Valstatistik. III.

Från Westmanlands och Dala Nation i Upsala:

En samling diverse Akademiskt årstryck.

Från Sekreteriatet vid det Kgl. Norske Frederichs Universitet i Kristiania:

Schübeler, F. C. Die Pflanzenwelt Norwegens. Spec. Th. Kristiania 1875.

Sars, On some remarkable forms of animal life from the great deeps of the norwegian coast. II. Krist. 1875.

Siebke, Enumeratio insectorum norvegicorum. P. II. Krist. 1875.

Müller, Transfusion und Plethora. Krist. 1875.

Beretning om Ladegaardsöens hovedgaard, h. I. Krist. 1872.

Universitetets Aarsberetning for 1874. Krist. 1875.

Om ordningen af det højere skolevæsen i Norge. (Aftr. ur Norske Universitets- och skole-annaler. III Række, VI band 1866).

Medalj i brons slagen i anledning af *Carl XIV Johans*-monumentets aftäckning i Kristiania den 7 Sept. 1875.

Från Smithsonian Institution i Washington:

Contributions to Knowledge. Vol. XIX. Washington 1874.

Annual report for 1872.

Miscellaneous collections. Vol. XI, XII.

The U. S. Sanitary commission in the valley of the Mississippi, during the war of the rebellion 1861—66. Clevel. 1871.

Rapport sur l'immigration par E. Young. Washington 1872.

Proceedings of the American philosophical society. Jan-Jun. 1872.

Annual report of the board of public education of the first school-district of Pennsylvania for the year 1871. Philad. 1872.

Från the Academy of Science of St Louis:

The transactions. Vol. III. N:o 2. St Louis 1875.

Från Författaren:

Björling, C. O. Den Christliga Dogmatiken. D. II. 2, 3. Stock. 1872, 75.

Från Prosten P. W. Bergstrands Sterbhus:

Brandel, H. La Myriade, systeme chronologique pour une periode de 10.000 ans. Copenhagen 1853.

Lilja, N. Kristendomen. Sth. 1860.

Från Herr Apothekaren Axel Ekholm:

Geffroy, Traité de la matière medicale. T. I—VII. Paris 1743.

Från Landtränmästaren F. A. Alms Sterbhus:

Lagerbring, S. Sammandrag af Svea rikets historia. D. 1—6 i ett band. Sth. 1796.

Linné, C. Systema vegetabilium. Ed. 4:a cur. A. Murray. Göttingen 1784.

Acharius, E. Lichenes. Sect. 1:or. Sth. 1803.

Lehnberg, M. Predikningar. D. 1, 2. Sth. 1814, 15.

Salcius, L. Beskrifning öfver Sverige. T. 1. Upland. Sth. 1741.

Fischerström, J. Beskrifning om Mälaren. Sth. 1785.

S-z, J. C. Fellingsbro förr och nu. Sth. 1851.

Westergötlands historia och beskrifning. D. 1. Sth. 1787.

Catteau-Calleville, Drott. Christinas historia. Öfv. D. 1. Nyköp. 1821.

Cartéra, J. Histoire de Catherine II. T. I—III. Paris VIII (1800)

Memoires sur la Russie. T. I—III. Paris VIII.

Mallet, F. Beskrifning om jordklotet. Ups. D. 1—III.

Lenngren, A. M. Skaldeförsök. Sth. 1819

Seseman, J. Arithmetica. Ups. 1779.

Home, T. Principia medicinae. Edinb. 1762.

Boerhave, H. Aphorismi de cognoscendis et curandis morbis. Leyden 1727.

„ Institutiones medicae. Nürnberg 1740.

„ Tractatus de viribus medicamentorum. Paris 1727.

Methodus discendi artem medicam. London 1734.

Rawlinson, De fem Moseböckernas äkthet och trovärdighet. Öfv. Örebro 1863.

Från Prosten C. M. Leksells Sterbhus:

Julius Cæsar. Amsterd. 1670.

Wolf, C. Elementa Matheseos universæ. T. 1. Geneve 1732.

Från Herr A. Wallis:

Brooke, S. A. Åtta predikningar. Öfvers. Ser. I. Ups. 1876.

Från Pastor A. F. Svederus:

En samling div. äldre kopparmynt.

Från Herr Inspektör Sjögren:

Ett monströst hönsägg.

Från Herr Sergeant Collin:

En besynnerligt formad sten funnen vid gräfning i jorden vid Långby i Badelunda.

Från Herr J. Pettersson:

En d:o, funnen i jorden vid Wedbo.

Från Herr Handl. Lindahl:

En perlemosnäcka (*Haliotis*).

Från Grefve C. G. Ridderstolpe:

En fossil tand af *Equus Caballus*.

Från Ingeniör J. Wessel:

En monströs bildning på ett granträd.

Från Konditor C. A. Nilsson:

Ett ovanligt stort getingbo.

—

Sällskapet *Karlsbröderna* har äfven i år ihäggkommit läroverket med en frikostig gåfva af 150 kronor, hvilka blifvit till mig öfverlemnade, "för att i 2:ne premier, hvartdera å 75 kronor, vid Vårterminens slut enligt Läroverks-Collegii bestämmande tilldelas 2:ne behöfvande, hoppgifvande ynglingar af läroverkets 6:te eller 7:de klass." Äfvenledes har jag nu likasom flera föregående år haft glädjen att af "en person, som vill vara okänd", emottaga 20 kronor att läggas till de premier, som vid Vårt. slut utdelas. För dessa gåfvor får jag i läroverkets och ungdomens namn hembära hjertliga tacksägelser.

Den skriftliga afgangsexamen med de 12 lärjungar i sjunde klassens högre afdelning samt en privatist, som i stadgad ordning anmält sig till afgangsexamen under innevarande Vårtermin, egde rum den 21, 22, 24 och 25 nästlidne April. Vid den muntliga examen, hvartill dessa allesammans admitterades och som egde rum den 27 i denna månad, blefvo samflige läroverket tillhörande lärjungar mogne förklarade, nämligen *Hans Albert Lyrberg, Albin Petrus Wickholm, Erik Albert Jernström, Ernst Herman Theodor Lundberg, Lars Wilhelm Svensson, Erik Andersson, Gustaf Hjalmar Johansson, Per Immanuel Gillberg, Emil Sundstedt, Carl Edvard Leufvén, Martin Bernhard Klinckowström* och *Anders Gustaf Ericsson*. Såsom Censorer fungerade Domprosten L. K. N. O. Fil. Dokt. *C. W. Linder*, Adjunkten vid Kongl. Universitetet i Lund, R. Sp. C. III:s O. Fil. Dokt. *V. E. Lidfors* och Adjunkten vid Kgl. Universitetet i Upsala Fil. Dokt. *G. Dillner*.

Uppvisning i Gymnastik sker *Thorsdagen* den 8 Juni kl. 6 e. m.

Årsexamen med Läroverkets samtliga klasser kommer att hållas *Fredagen* den 9 Juni kl. 8— $\frac{1}{2}$ 1 f. m., hvarefter slutöfning i Sång sker på stora lärosalen. Sedan derefter flyttningen klasserna emellan, äfvensom de belöningar och understöd, som blifvit lärjungar tillerkända, offentligen gifvits tillkänna, kommer läsåret att afslutas med Gudstjenst i Domkyrkan, då tecken gifves med stora klockan.

Att Läroverkets Eforus, Biskopen, Kommendören af Kongl. Nordstjerne-Orden, Högvördigste Herr Doktor *C. O. Björling* måtte täckas med sin närvaro gifva åt ofvannämnda offentliga förrättningar ökad vikt och betydelse, derom anhallar jag vördsamast. Med samma vördsama anhållan vänder jag mig äfven till de män, som H. H. Eforus anmodat att såsom ledare och vitnen vid examen tillstädesvara: Länets Höfding, Kommendören af K. N. O. Hr *G. R. Charpentier*, Sekund-Chefen för Lifregem. Grenadiercorps, Öfverstelöjtnanten, Riddaren af K. S. O. Frih. *O. Fleming*, Domprosten. L. N. O., Fil. Doktor Hr *C. W. Linder*, Lands-Sekreteraren, Riddaren af K. W. O. Hr *C. E. Stålhös*, Borgmästaren Hr *E. W. Abenius*, Stadsläkaren, Ridd. af K. W. O. Hr Doktor *L. M. Altin*, Lasarettsläkaren Hr Dokt. *J. F. Claréus*, Prosten, Ledam. af K. W. O., Fil. Dokt. Herr *L. E. Boberg*; och skall räkna det för en heder och glädje att vid samma tillfälle få se rätt talrikt närvarande ungdomens Föräldrar, Anhörige och Målsmän, samt öfrige vetenskapernas och den offentliga undervisningens Gynnare och Vänner.

Westerås den 29 Maj 1876.

Ludvig Mossberg.

II. Lägre Elementarläroverket i Sala.

(Uppgift af Rektor. Fil. Dokt. J. G. Westman.)

A. Undervisningen.

Höstterminen började den 30 Augusti och slutade den 20 December; Vårterminen började den 19 Januari och kommer att avslutas den 2 Juni.

Tiden för den dagliga undervisningen har varit kl. 7—9 och 10—12 f. m. samt två timmar Måndags-, Tisdags- och Thursdags-eftermiddagar och en timme Fredags eftermiddag. Fjerdedels timmen hvarje morgon före kl. 7 har blifvit använd till bön och bibelläsning. Gymnastiköfningarna hafva försiggått kl. 12— $\frac{1}{2}$ hvarje dag; öfningar i Teckning och Sång hafva hållits, de förra kl. 2—3 Onsdags- och Lördags-eftermiddagar, de senare kl. 3—4 samma eftermiddagar.

Ämnesläsning för lärarne har varit begagnad, likväl så, att en lärare haft de flesta undervisningstimmar i 1:sta klassen.

Hemlexor hafva under läsåret gifvits i 2:dra och 3:dje klasserna, men ej till någon dag i flera än två läroämnen. Den tid, som på detta hemarbete behöft användas, kan beräknas till en à två timmar för dagen.

Hvad beträffar omfånget af undervisningen och hvilka läroböcker begagnats, inhämtas detta af följande uppgift om

Genomgångna Pensa under läsåret:

Kristendom.

Klassen I. — Bibl. Hist.: Gamla Test. efter Hübner. — Första hufvudstycket af Katekesen. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Klassen II. — Bibl. Hist.: Nya Testamentets efter Hübner. — Katekes: 2:dra och 3:dje hufvudst. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Klassen III. — Bibl. Hist.: Nya Testamentets efter Kurtz. — Katekes: 4:de och 5:te hufvudst. och repetition af de föregående. — Katekisation. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Historia och Geografi.

Klassen I. — Historia: till Wasa-ätten efter Ekelunds mindre sammandrag. — Geografi: det allmänaste om Verldsdelarne; fäderneslandets Geografi; det öfriga Europas fysiska och politiska till Sachsiska staterna efter Palmblads lärobok.

Klassen II. — Historia: från Wasa-ätten till Frihetstiden. — Geografi: större delen af Europas fysiska och politiska.

Klassen III. — Historia: från Frihetstiden till Lärobokens slut. — Geografi: Europas fysiska och politiska afslutad, jemte Asiens och Afrikas.

Mathematik.

Klassen I. — Arithmetik: Sorter och Bråk efter Zveigbergk, jemte hufvudräkning. — Geometri: Linearteckning efter Ekman. — Mera försigkomne lärjungar: Euklides Bok. I, 5 propositioner.

Klassen II. — Arithmetik: Sorter och Bråk, Bråks användande på Sorter, hufvudräkning. — Geometri: Euklides Bok I, 41 propositioner.

Klassen III. — Arithmetik: till och med sammansatt Regula-de-tri. — Geometri: Euklides Bok. I samt Bok. III, 25 propositioner.

Naturlära.

Klassen I. — Inledning till djur- och växtrikets kännedom, omfattande det allmännaste af läran om människans kroppsbyggnad och undersökning af lefvande växter (Berlins lärobok).

Klassen II. — Om växters yttre organer efter Areschoug, Anderssons Väggtäflor och Thedenii Skolbotanik. — Början till växtinsamling. — Torins Zoologi: kännedom om människokroppen med tillämpning på Fiedlers anatomiska Väggtäflor. — Djurrikets system. — 7 ordningar af Däggdjuren.

Klassen III. — Areschougs Botanik: I:sta afdelningen fullständig, och praktisk tillämpning härpå på växter. — Växtsamling. — Torins Zoologi: kännedom om människokroppen, Djurrikets system. — Däggdjuren.

Svenska språket.

Klassen I. — Läsuing af Sundéns och Modins Läsebok med redogörelse för innehållet; läsning af vissa skaldestycken. — Det viktigaste af Formläran samt läran om den enkla satsens delar, efter Sundéns Lärobok. — Rättskrifningsöfningar. — Satsbildningar.

Klassen II. — Formlära, Satslära, Rättskrifningslära efter Sundén. — Sundéns och Modins Läsebok. — Rättstafnings-, satsupplösnings- och satsbildnings-öfningar.

Klassen III. — Detsamma som klassen II, ehuru utförligare. — Skriftliga uppsatser öfver lättare ämnen.

Tyska språket.

Klassen I. — Det viktigaste af Formläran samt af Explikationsöfningarna st. 1—29 efter Lyth.

Klassen II. — Formlära efter Lyth och af Läseboken 21 styck, med analys och jemförelser med den Svenska satsen och formläran. — Skriföfningar.

Klassen III. — Formläran och någon bekantskap med syntaxen efter Lyth och af Läseboken styck. 22—39 med analys och jemförelser med modersmålet. — Skrif- och lokutionsöfningar.

B. Lärarne.

Beträffande undervisningsskyldigheten, har den varit fördelad på följande sätt:

Rektor har undervisat i Kristendom 5 timmar, i Historia och Geografi 13, i Svenska 5, i Kalligrafi 1, tillsammans 24 timmar i hvarje vecka.

Kollega *J. G. Arpi*: i Kristendom 3 timmar, i Mathematik 14, i Tyska 6, i Naturlära 2, i Kalligrafi 2, tillsammans 27 timmar.

Kollega Fil. Dokt. *P. E. Walstersson*: i Tyska 12 timmar, i Svenska 10, i Naturlära 4, i Kalligrafi 1, tillsammans 27 timmar.

Lärjungarnes i tredje klassen skriftliga uppsatser på Tyska och Svenska språken hafva rättats af Kollega Dokt. *Wallstersson*.

Sångläraren Löjtnant *F. Aminoff* har undervisat i Sång 2 timmar i veckan och, såsom Gymnastiklärare, i Gymnastik 3 timmar.

t. f. Ritlärarinnan Demoiselle *A. Lindfeldt*: i Teckning 2 timmar i veckan.

Kollega *Arpi* har varit Klassföreståndare för 1:sta klassen.

Kollega *Wallstersson* " " 2:dra "

Rektor " " 3:dje "

C. Lärjungarne.

Före Höstterminens början afding 11, af hvilka 3 öfvergått till högre läroverk, 2 till handtverk, de öfriga utan uppgifven afsigt vid afgången.

Vid Höstterminens början inskrefvos 8; antalet den terminen var 31. Vid Vårterminens början inskrefvos 4; hvadan antalet denna termin varit 35 tills vid slutet af Mars 1 afgick, för att med föräldrarne afflytta från orten.

Lärjungarnes antal i de särskilda klasserna:

<i>Höstterminen:</i>	<i>Vårterminen:</i>
i 1:sta klassen 9.	i 1:sta klassen 13.
i 2:dra klassen 11.	i 2:dra klassen 11.
i 3:dje klassen 11.	i 3:dje klassen 10.

D. Skollokalen.

I Gymnastiksalen har en ny, större Jernkamin blifvit uppsatt.

E. Undervisningsmaterielen.

För läroverkets medel hafva, bland annat, blifvit inköpta: åtskilliga häften (fortsättn.) af Brehm, "Djurens lif," ävensom de utkomna häftena af Illustrerad Verldshistoria.

Läroverkets bibliotek har fått emottaga följande gåfvor: Några häften innehållande bidrag till Sveriges officiella statistik; läroverkens årsberättelser samt Svensk Författnings-Samling för år 1875.

F. Examina.

Hösttermens-examen hölls den 20 December, dervid såsom ledare och vittnen voro närvarande: Läroverkets Inspektör, Herr Kontrakts-Prosten Fil. Dokt. *G. A. Westholm*, Herr Bergshauptmannen och Riddaren Fil. Dokt. *P. N. Sewén* och Herr Rådmannen *J. A. Ekstedt*.

Årsexamen är af H. H. Eforus utsatt att hållas den 2 Juni.

Slutligen får jag nämna, att Läroverket i dessa dagar haft glädjen emottaga besök af Expeditions-Svkreteraren m. m. Fil. Dokt. Herr *E. Widmark*, som inspekterade det samma.

Sala den 13 Maj 1876.

III. Lägre Elementarläroverket i Arboga.

(Uppgift af Rektor, Fil. Dokt. *L. Afzelius*.)

Undervisningen.

Höstterminen började den 30 Augusti och afslutades den 18 December; Vårterminen började den 26 Januari och kommer att afslutas den 13 in-
stundande Juni.

Under läsåret har Läroverket haft att glädja sig öfver ett besök af Herr Expeditions-Sekreteraren m. m. D:r *E. Widmark*, hvilken den 9 och 10 dennes inspekterade Läroverket och afhörde undervisningen.

Lästimmarna hafva fortfarande varit förlagda till förmiddagarne kl. 8—10 samt kl. 12—3 efterm., och dessutom för klasserna V—IV till kl. 5—6 Måndags- och Thorsdags-eftermiddagar, med det undantag för klassiska liniens lärjungar i 4:de klassen, att de varit lediga Måndagar och Torsdagar kl. 12 -1, då realisterna undervisats i Teckning, samt för 1:sta klassens lärjungar, att dessa tvänne dagar i veckan börjat morgonlektionerna först kl. 9 f. m. samt en dag middagslektionerna kl. 1 e. m. Öfningarna i Gymnastik egde under höstterminen rum för alla lärjungarne gemensamt hvarje dag en half timme omedelbart efter morgonlektionernas slut; under vårterminen har en afdelning haft sina öfningar en half timme omedelbart före middagslektionernas början; till vapenöfningar för de lärjungar, som deruti deltagit, har en timme på Lördagseftermiddagarne varit anslagen. —

Öfningarna i Sång och Instrumentalmusik hafva varit förlagda till Tisdags- och Fredags-eftermiddagar; de båda sångafdelningarna hafva haft den gemensamma öfningstimmen på Ondags-eftermidd. — Till undervisning i Teckning hafva varit anslagna och i den allmänna läseordningen upptagna: för klasserna III—I en timme i veckan samt för klasserna V—IV två timmar. — Den enda lärjunge på klassiska linien, hvilken varit befriad från läsning af Grekiska språket, har på de åt detta språk anslagna lärotimmar varit sysselsatt i enlighet med föreskrifterna i Nåd. Cirkuläret af den 10 Mars 1869 och har dervid en timme för honom varit anslagen till Latinskrifning.

Hemlexor hafva i alla klasser och för hvarje dag blifvit lärjungarne föresatta, för klass. I i ett å två ämnen, för klass. III och II i allmänhet i två ämnen och för de öfriga i två å tre ämnen, och kunna dessa hemlexor i allmänhet anses hafva upptagit: för 1:sta klassen omkring 1 timme dagligen, för 2:dra och 3:dje klass. omkring 2 timmar samt för de öfriga omkring 3 timmar. Den tid, lärjungarne behöft använda på sina hemscripta, hafva 5:te klassens lärjungar uppgifvit till omkring 2 timmar i veckan samt 4:de klassens till 1 timme.

Undervisningen har på följande sätt varit mellan lärarne fördelad:

Rektor: Latin och Tyska i klass. V—IV; Franska i V k.; tillsammans 20 timmar i veckan.

Kollega *L. T. Sundell*: Matematik i V—II; biträdt vid undervisningen i Svenska (läsöfningar) i III (2 t:r) och II (2 t:r); tillsammans 29 timmar.

Kollega, Fil. Dokt. *G. H. von Stapelmohr*: Alla ämnen i I utom Teckning; Fysik i V; biträdt vid undervisningen i Kristendom (Bibl. Hist.) i III (1 t:e) och II (1 t:e); tillsammans 30 timmar.

Kollega, Fil. Dokt. *J. E. E. Åhrling*: Historia och Geografi samt Naturalhistoria i V—II; tillsammans 29 timmar.

Kollega, Fil. Dokt. *S. O. Stenberg*: Kristendom i V—II; Svenska i V—II; Grekiska i V; morgonbönerna; tillsammans 29 timmar.

Kollega, Fil. Dokt. *G. V. Kemner*: Franska i V r; Engelska i V—IV; Tyska i III—II; tillsammans 29 timmar; hvarjemte vik. Ritläraren, som haft 7 undervisningstimmar i veckan, handhaft undervisningen i Välskrifning i klass. III och II.

Rektor har rättat 5:te och 4:de klassernas Latinska och Tyska hemthemata äfvensom handhaft 5:te klassens dispenserades särskilda Latinska skriföfningar; Kollega *Stenberg* har rättat 5:te klassens samt Kollega *Sundell* 4:de klassens Svenska uppsatser; Kollega *Kemner* 3:dje klassens Tyska uppsatser.

Under läsåret hafva följande lärostycken blifvit genomgångna:

Första Klassen.

Kristendom: Bibl. Historia, Gamla Testamentets efter Hübner (Thomand. uppl.) Ber. 1—44. — Första hufvudst. af Katekesen. — Läsning af valda bibelställen och psalmer.

- Modersmålet*: Läsning och förklaring af Starbäcks "Berättelser ur Svenska Historien" till Nyare tiden, med öfning för lärjungarne att med egna ord återgifva innehållet af det lästa. — Af Språkläran, efter Brodén's lärobok, hufvudsakligen samma delar, som blifvit genomgångna vid undervisningen i Tyska språket. — Det viktigaste om satsdelarna samt öfningar i rättskrifning.
- Tyska*: Flach's läroböcker, det viktigaste af formläran till och med de regelbundna svaga verbernas aktiva böjning jemte de 19 första öfversättningsöfningarna i Elementarboken, såväl de Tyska som de Svenska.
- Mathematik*: Arithmetik: de fyra räknesätten i hela tal jemte någon öfning i användandet af decimaler; tillämpning på Sorter; hufvudräkning.
- Naturlära*: De första grunderna till Djur- och Växtrikets kännedom, inlemtrade under läsning af Berlins läsebok jemte undersökning af lefvande växter.
- Historia och Geografi*: Fäderneslandets Historia, efter Ekelunds "Lärobok för första begynnare," till Kalmare-Unionen. Geografi: det allmännaste om verdensdelarna samt Sveriges, Norges, Danmarks, Englands och Rysslands fys. och polit. Geografi, efter Palmblads lärobok.

Andra Klassen.

- Kristendom*: Bibl. Hist., Nya Testamentets. — Andra hufvudst. af Katekesen. — Valda bibelspråk och psalmer.
- Modersmålet*: Läsöfningar såsom i föregående klass. — Formläran afslutad. — Öfningar i särskiljande af den enkla satsens delar samt satsbindning. — Satsbildnings- samt rättskrifnings- och interpunktionsöfningar.
- Tyska*: Formläran fortsatt och fullständigare genomgången till och med konjugation af svaga Verber och af under läsningen förekommande starka Verber jemte det allmännaste om Adverbier och Partiklar. — Elementarbokens tredje afdelnings 20 stycken. — Öfningar i särskiljande af ordklasser samt satser och satsdelar.
- Mathematik*: Arithmetik: de fyra räknesätten i Bråk med tillämpning på Sorter. — Hufvudräkning. — Geometrisk åskådninglära, efter Bergius.
- Naturlära*: Om Däggdjuren, efter Berlins läsebok. — Det viktigaste om växternas yttre organer samt Sexualsystemets classer, med ledning af Anderssons "Inledning till Botaniken," Häft. I, samt "botaniska väggtaflor." — Insamling och undersökning af några allmännare vårväxter.
- Historia och Geografi*: Fäderneslandets Historia från och med Kalmare-Unionen till Frihetstiden. — Tysklands, Hollands, Belgiens, Schweiz' och Pyreneiska halföns fys. och polit. Geografi jemte repetition af det föregående.

Tredje Klassen.

- Kristendom*: Bibl. Hist., Nya Testamentets. — Repet. — Katekesen afslutad. — Valda bibelspråk och psalmer.
- Modersmålet*: Läsöfningar såsom i föregående klasser. — Formläran repeterad. — Satsläran afslutad. — Interpunktionsläran muntligen meddelad. — Satsbildnings- och rättskrifningsöfningar. — Smärre uppsatser på lärorummet.
- Tyska*: Formläran, efter Hjorts lärobok, afslutad och repeterad. — Satsöfningar såsom i föregående klass. — Svedboms större läsebok, styck. 1--25. — Muntlig öfversättning från Svenska till Tyska efter Flach's Elementarbok. — Vokabelläsning. — Skriföfningar på lärorummet.

- Mathematik*: Arithmetik: Tillämpning af de genomgångna kurserna på Reg.-de-tri, Intrasseräkning m. m. — Hufvudräkning. — Geometri: Åskådningenslära tillämpad på planimetriska och stereometriska uppgifter. — Några enkla geometriska satsar.
- Naturlära*: Berlins läsebok, Andra afdelningen, Kap. 20—49. — Läran om växtens yttre organer med hufvudsakligt afseende på rotens, stammens och bladets terminologi, efter Anderssons "Inledning till Botaniken." Häft. 1, och med ledning af samma författares "botaniska väggtaflor". — Excursioner, insamling af 30 växtarter.
- Historia och Geografi*: Fäderneslandets Historia afslutad och repeterad från och med Gustaf Wasa. — Europas polit. Geografi afslutad och repeterad. — De öfriga verdensdelarnas fys. Geografi.

Fjerde Klassen:

- Kristendom*: Repetition af de två första hufvudst. af Katekesen. — Bergs bibelhandbok, Gamla Testamentets kanoniska böcker. — Läsning af Matth. Evangelium, Kap. 1—15.
- Modersmålet*: Läsning af valda stycken ur Sundéns och Modins läsebok samt Fänrik Ståls sägner. — Sats- och interpunktionslära repeterade. — Rättskrifningsöfningar. — Hvarannan vecka en uppsats på tid utom lärotimmarne.
- Tyska*: Formlära repeterad. — Af Syntaxen det nödvändigaste i förening med extemporerade öfningar. — Läseboken, styck. 31—60. — Hvarannan vecka ett hemthema.
- Engelska*: Enbloms lärobok, hela formläran i förening med muntlig öfversättning från Svenska till Engelska utaf motsvarande Svenska öfversättningsstyckena i Herléns lärobok. — Läseboken, styck. 1—24. — Lokutionsöfningar.
- Latin*: Rabe's lärobok, formläran samt 1—2 afdeln. af läseboken. — Vokabelläsning. — Behöfliga delar af Syntaxen muntligt meddelade.
- Mathematik*: Algebra: de fyra räknetsätten i hela tal; läran om Bråk påbörjad. — Geometri: läran om liniers ställning till hvarandra samt om trianglar och parallelogrammer, (Euklides, Bok. 1--2). — Arithmetiska öfningar så mycket tiden medgifvit.
- Naturlära*: Botanik: Anderssons lärobok, Häft. 1, afslutad; af Häft. 2 "Kronblomstrige", förnämligast med afseende på blommans och fruktens terminologi, med ledning af egna växtsamlingar, Anderssons väggtaflor, Fristedts Exsiccateer och Läroverkets herbarium. — Excursioner; insamling af ytterligare 50 växtarter. — Zoologi: Torins lärobok, Däggdjuren och Foglarne, med ledning af Kraus' "das Thierreich in Bildern" och Sundevalls "Atlas till Svenska foglarne" samt Läroverkets naturaliesamling.
- Historia och Geografi*: Gamla Tidens och Medeltidens Historia efter Wennerströms lärobok. — Öfversigt af de främmande verdensdelarnas polit. Geografi samt de förnämsta Europeiska culturländernas polit. Geografi repeterad.

Femte Klassen:

- Kristendom*: Katekesen repeterad. — Bibelläsning lika och tillsammans med 4:e klassen. — Skarstedts Kyrkohistoriska berättelser t. o. m. Muhamedanismen.

- Modersmålet*: Språkläran repeterad. — Läseöfningar såsom i föregående klass. — Rättskrifningsöfningar. — En uppsats hvarannan vecka.
- Latin*: Syntaxen fullständigare med extemporerade öfningar. *Cæsar de bello Gallico*. Bok. 1. — *Ovidii Metamorph.*, *Quatur Ætates*. *Phaëton*, *Pyramus et Thisbe*. — Ett hemthema i veckan.
- Grekiska*: Kühners Grammatik, formläran afslutad och repeterad. — *Xenophons Anabasis*, Bok. 1.
- Tyska*: Formlära och Syntax fullständigare. — Läseboken, styck. 51—80. — Schillers *Wilhelm Tell*. 1:er Aufz. — Ett hemthema i veckan.
- Engelska*: Formläran repeterad. — Af Syntaxen läran om Infinit. och Partic. i förening med extemporerade öfningar. — *Walter Scotts Tales of a Grandfather* (Bergend. Edit.) Kap. 1—5.
- Franska*: Klass. linien: Oldes lärobok, det viktigaste af formläran till de ore-gelbundna Verberna. — Läsebokens 1:sta afdelning, styck. 1—30. — Real-linien: Formläran, 1:sta och 2:dra kursen, till och med de ore-gelbundna Verberna. — Läsebokens 2:dra afdeln., styck. 1—34. — Muntlig öfversättning från Svenska till Franska af styck. 31—52 af "Öfningar för muntlig och skriftlig öfversättning från Svenska till Franska".
- Mathematik*: Klass. linien: Algebra, till Multiplikation i Bråk. — Geometri, Euklides Bök. 1—4. Arithmetiska öfningar. Real-linien: Algebra, Irrationela qvantiteter. qvadratrötter, imagin. qvantiteter, eqvationer af 2:dra graden jemte problem. — Geometri, Euklid., Bök. 5—6. — Geometriska öfningssatser. — Repetition.
- Naturvetenskap*: Botanik: Anderssons lärobok, Häft. 2, med ledning af egna växt-samlingar, Fristedts Exsiccater och Läroverkets herbarium. — Ex-cursioner; insamling af ytterligare 75 växtarter. — Zoologi: *Torins* lärobok, de vertebrerade djuren, med ledning af Kraus' "Bilder", *Sundevalls Atlas* och Läroverkets naturaliesamling. — Real-linien: Fysik: *Floderi* lärobok, Inledningen och Statiken jemte problem.
- Historia och Geografi*: Klass. linien: *Gamla tidens Historia*, efter *Ekelunds* läro-bok, afslutad och repeterad. — Real-linien: *Wennerströms* lärobok afslutad och repeterad samt *Fäderneslandets Historia* repeterad. — Båda linierna gemensamt: de förnämsta Europeiska culturländernas samt Amerikas och Australiens polit. Geografi repeterad.

Lärarne.

Såsom vikarierande Ritlärare har Kapteuen vid Kgl. Lif-Regementets Grenadier-Corps, R. S. O., *Frib. St. Creutz* under läsåret tjänstgjort.

Rektor har varit Klassföreståndare för 5:te klassen, Kollega *Sundell* för 4:de, Kollega *Ährling* för 3:dje, Kollega *Stenberg* för 2:dra samt Kollega *Stapelmoor* för 1:sta klassen.

Lärjungarne.

Vid förra redogörelsens afgifvande var lärjungarnes antal 61. — Af dessa afgingo efter läsårets slut 9, deraf 1 till Högre Elementarläroverket

i Westerås, 1 till Högre Elementarläroverket i Falun, 1 till Tekniska skolan i Örebro, 2 för att privat fortsätta sina studier, 1 att söka anställning vid järnvägarna, 1 till landtbruk, 1 i handel, 1 utan uppgifven afsigt. — Vid höstterminens början inskrefvos 17 lärjungar, alla i 1:sta klassen, och var altså antalet under höstterminen 69. — Sedan under höstterminens lopp 1 lärjunge i följd af sjukdom afgått från Läroverket och efter terminens slut ytterligare 4, alla utan uppgifven afsigt, samt vid Vårterminens början 1 lärjunge blifvit inskrifven och 1 af de förra året afgångna till Läroverket återkommit, har antalet under innevarande termin utgjort 66. — Af dessa hafva 6 tillhört 5:te klassen, 13 den 4:de, 14 den 3:dje, 13 den 2:dra samt 20 den 1:sta klassen. — Af 5:te klassens lärjungar tillhörde under höstterminen 5 den klassiska linien, af hvilka 1 var från läsning af Grekiska befriad; under innevarande termin hafva i 5:te klassen 4, af hvilka ingen dispenserad, samt i 4:de klassen 5 tillhört den klassiska linien.

Skollokalen.

In tet att omnämna.

Undervisningsmaterielen.

För Läroverkets egna medel hafva inköpts 15 exemplar af *L. A. Lundhs* Sånger för tre stämmor, Häft. 1—2, samt Pedagogisk Tidskrift för 1875. — Från Consistorium och andra myndigheter har Läroverket fått emottaga Svensk Författningssamling för 1875; Bidrag till Sveriges officiella Statistik, 13 häften, samt den vanliga samlingen af Läroverkens årsberättelser.

Examina.

Höstterminens examen hölls den 18 December, dervid såsom ledare och vittnen voro närvarande Herrar t. f. Inspector Scholæ, Prosten och Kyrkoherden i Fellingsbro, Fil. Dokt. *A. Nystedt*, Pastorn, Fil. Dokt. och Theol. Kand. *A. Dchlgrén*, Förste Stadsläkaren, Med. Dokt. *C. Wettergren*, Andre Stadsläkaren, Med. Dokt. *W. Hartelius*, Rådmanen och Magistrats-Sekretären *A. Örström* samt f. d. Föreståndaren för Arboga mekaniska verkstad, Ingenieuren och Riddaren *C. W. Olsson*. — Den offentliga Årsexamen är af H. H. Ephorus utsatt att hållas den 13 inst. Juni.

Arboga den 15 Maj 1876.

IV. Stadspedagogien i Köping.

(Uppgift af Rektor, Fil. Dokt. *M. Barkén.*)

Under det läseår, som snart går till ända, har skolans t. f. Inspektor, Borgmästaren och Riddaren af Kongl. Wasa-Orden Herr *Oskar Schenström*, afsagt sig detta uppdrag, hvilket af H. H. Eforus blifvit öfverflyttadt på Köpings Församlingars nya Kyrkoherde, Filosofie Doktorn Herr *Anders Arhusiander*. På samma gång jag å skolans, dess lärares och lärjungars vägnar bringar Herr Borgmästar *Schenström* en uppriktig tacksägelse för den omvårdnad och ledning han under sitt tvååriga Inspektorat egnat skolan och dess angelägenheter, vågar jag hysa den vissa förhoppning, att skolan äfven hädanefter alltid må utgöra ett kärt föremål för hans varma deltagande och bevägenhet. Att skolan i sin nya Inspektor städse skall kunna påräkna en varm vän och befrämjare af sina angelägenheter, dess lärare en upplyst, erfaren rådgifvare och ett kraftigt stöd i sina sträfvanden, derför är Herr Kyrkoherden *Arhusianders* allmänt kända humanitet, nit och mångbepöfvade erfarenhet en säker borgen.

Då lärjungarnes antal under senaste tid högst betydligt stigit, har behofvet af skolans utvidgning gjort sig alltmåra kämbart och vid innevarande termins början gjordes derför hos Kongl. Maj:t underdånig ansökan, som äfven af H. H. Eforus understöddes, om anställande af en extra lärare; men denna önskan lyckades icke vinna K. Maj:ts Nådiga bifall.

Under senaste dagar har skolan haft att fågna sig af besök af Byråchefen för den Högre undervisningen, Expeditions-Sekreteraren Herr *E. Widmark*, som den 11 dennes inspekterade skolan och afhörde undervisningen.

A. Undervisningen.

Höstterminen började den 30 Augusti och afslutades med examen den 18 December. Vårterminen har fortgått sedan 17 Januari d. å. och kommer efter H. H. Efori bestämmande att afslutas den 2 instundande Juni.

Den dagliga lärotiden har äfven detta år varit kl. 7—9, 10—12 f. m. och 1—2 e. m.

I afseende å undervisningens omfång, så hafva lärokurserna uti Första klassen varit hufvudsakligen desamma, som för samma klass i Kongl. Maj:ts Nådiga Skolstadga finnas föreskrifna, dock med någon utsträckning för öfversta lexlaget. I Rektorsklassen har undervisningen, nu som förr, varit lämpad efter lärjungarnes olika framsteg och således i vissa ämnen omfattat äfven 3—5:e klassernas lärokurser.

Läroböckerna hafva till större delen varit desamma, som begagnas vid Högre Elementarläroverket i Westerås.

Tisdagar, Onsdagar, Fredagar och Lördagar kl. 12 --1 har ungdomen öfvats i Gymnastik med och utan redskap och i enklare infanterirörelser, hvilka såväl under hösten som våren företagits i fria luften, då väderleken så medgifvit. Här som annorstädes vid de lägre läroverken måste dock genom lärarens tjänstgöring å möten öfningarna afbrytas just vid den tid, då lärjungarne lämpligast kunde företaga sina öfningar i det fria.

Sångundervisningen har varit förlagd till Tisdags och Fredags eftermiddagar kl. 3-- $\frac{1}{2}$ 5, och hafva lärjungarne efter olika framsteg och anlag varit fördelade i tvenne afdelningar.

Måndagar och Torsdagar kl. 3--5 har undervisning i Teckning meddelats, dels efter etyder, dels i geometrisk konstruktions- och klotssritning.

B. Lärarne.

Rektor och Kollega hafva undervisat hvar och en i sin klass, dock har Kollega D:r *Bellander* tillika meddelat undervisning i Engelska språket inom Rektorsklassen, hvaremot Rektor under samma tid undervisat Kollegaklassens lärjungar i Svenska språket.

Gymnastikläraren Löjtnant *R. Schenström* har alltsedan början af Oktober åtnjutit tjänstledighet för att vistas utrikes och har Sergeanten vid Kongl. Lifregementets Grenadierkår *C. E. Klint* under ledigheten varit förordnad att uppehålla Gymnastikläraretjensten.

Civil-Ingenjören *E. F. Hultgren* har äfven hela detta år haft förordnande att undervisa i Teckning.

C. Lärjungarne.

Lärjungarnes antal vid förra läsårets slut utgjorde	50.
Vid Höstterminens början inskrefvos	5.
„ Vårterminens „	<u>14.</u> 19. 69.
Till Höstterminens början afgingo	9.
„ Vårterminens „	<u>4.</u> 13.
så att antalet under Vårterminen varit:	
I Rektorsklassen	18.
I Kollegaklassen	<u>38.</u> 56. 69.

Utaf de afgångne har 1 öfvergått till Westerås Högre Elementarläroverk (5:e Realkl.), 1 till Fjellstedska skolan, 2 till enskild undervisning, 1 till Bokhandel, 1 till Jernvägskontor, 1 till Mekanisk Verkstad, 1 till Minuthandel och 5 till Landtbruk.

D. Skollokalen.

Under sommaren ommålades lärosalarne, likasom bord och bänkar m. m.

E. Undervisningsmaterielen.

För egna medel hafva till skolan inköpts Geologiska och Zoologiska Väggtäflor, flera större Vägghkartor, en samling Klotsar för undervisningen i teckning samt åtskilliga Läse-, Läro- och Ordböcker m. m.

Genom Konsistorii-Expeditionen har skolan fått emottaga de flesta läroverks årsberättelser.

F. Examina.

Höstterminen afslutades den 18 December med examen, som leddes af skolans Inspektor, Kyrkoherden Doktor *A. Arhusiander* och Rådman *J. E. Möller*. Vårexamen är af H. H. Eforus utsatt att hållas den 2 Juni.

Köping den 13 Maj 1876.

V. Stadspedagogien i Nora.

(Uppgift af Rektor *Ernst Brandberg*.)

Undervisningen.

Höstterminen börjades den 23 Aug. och afslöts med examen den 17 December. Afslutningen af Vårterminen, som tog sin början den 21 Jan., är af H. H. Eforus bestämd till den 3 Juni.

Med undantag af några veckor under den kallaste årstiden, då morgonlektionerna varit framflyttade en half timme eller till kl. 8—10, har undervisningen hvarje morgon börjats kl. $\frac{1}{2}8$ och fortgått samtidigt med båda klasserna från kl. $\frac{1}{2}8$ — $\frac{1}{2}10$ samt kl. 11— $\frac{1}{2}2$, hvartill för *öfre* klassen kommit 4 och för *nedre* 2 lärotimmar, som varit förlagda till efterm. kl. $\frac{1}{2}4$ — $\frac{1}{2}5$. Antalet lärotimmar i veckan har således för *öfre* klassen utgjort 31 och för den *nedre* 29. Morgonlektionerna hafva alltid föregåtts af bön med bibelförklaring, som vanligen upptagit 15 minuter, och under vintermånaderna har Söndagsgudstjenst turvis förrättats af lärarne.

Öfningarna i *gymnastik* hafva försiggått en half timme hvarje dag omedelbart efter förmiddagslektionernas slut och i *sång* Onsdags- och Fredagseftermiddagar kl. 3—4. De förra hafva bestått i pedagogisk gymnastik med och utan redskap, marscher och exercis samt lekar och rörelser i fria luften; de sednare i tonträffning, koralsång samt två- och trestämmiga sånger.

De vid pedagogien begagnade läroböcker äro fortfarande hufvudsakligen desamma som i Örebro Elementarläroverks 4 nedre klasser, och har under året ingen annan förändring skett med dessa, än att *Sörensons* lärobok i geografi, hvilken, såsom utgången i bokhandeln, vid förl. läseårs början utbyttes mot *Dahms*, åter blifvit införd och *Bertins* lärobok i naturlära utbytt mot *Celanders*.

Beträffande omfånget af de under året genomgångna lärokurserna hafva dessa varit ungefärligen lika med de 3:ne första klassernas vid Elem. läroverken, ehuru på öfre klassens högre afdelning undervisningen i de flesta ämnen utsträckts till ungefärlig motsvarighet af de för 4:de klassen föreskrifna kurser. Med afseende åter på fördelningen af de särskilda läroämnena, har *Rektor* undervisat i Kristendom 7 timmar i veckan, i Historia och Geografi 9, i Tyska språket $5\frac{1}{2}$, i Engelska och Latin $4\frac{1}{2}$ och i Välskrifning 4, tillsammans 30 timmar; *Kollegan* i Naturvetenskap 4, i Matematik 13, i Modersmålet 8 och i Tyska språket 5 (nedre kl.), tillsammans 30 timmar. Under båda terminerna hafva de flesta lärjungarne nju tit undervisning i Tyska språket och 7 i Engelska, men blott *en* i Latinet (under höstterminen), dels i skolan, dels enskildt. Ledningen af bönestuderna med dithörande bibelförklaringar har under detta, likasom under flera föregående läseår, handhafts af Rektor ensam, emot det att Kollegan rättat de skriftliga uppsatserna på modersmålet. De Engelska skriföfningarna hafva af Rektor rättats.

Lärarne.

Kollega Dr: *P. R. Billmanson* har under båda terminerna på förordnande uppehållit de vakanta lärarebefattningarna i gymnastik och sång. Rektor har varit föreståndare för öfre och Kollegan för nedre klassen.

Skolans båda ord. lärare hafva under året bestridt den dem hvardera åliggande tjänstgöringen. Ett afbrott härutinnan inträffade dock genom Dr: *Billmansons* insjuknande mot slutet af Oktober. Under förhoppning att sjukdomen ej skulle blifva af längre varaktighet, skedde ingen anmälan härom hos H. H. Eforus, utan afhjelpes den uppkomna svårigheten på det sätt, att Tekniska Kemisten *E. Wahlberg* under 3:ne och Underlöjtnanten *B. Zetzell* under 2:ne veckor, på Rektors anmodan och med hans biträde, uppehöll Kollegans tjänsteåligganden, hvarjemte desse Herrar, hvardera under sin tjänstgöringstid, äfven ledde de gymnastiska öfningarna. Undervisningen i sång måste i brist på lämplig lärare några gånger inställas,

men efter Musik-Direktör *Rosenbergs* hemkomst från en resa, åtog han sig godhetsfullt för några veckor ledningen deraf.

Lärjungarne

utgjorde vid förl. läseårs afslutning 46, hvaraf vid Höstterminens början 36 återkommo. Bland de 10, som lemnade läroverket, afgingo 2 till Örebro högre Elementarläroverk (4:de kl.), 1 till teknisk skola, 1 till Beskow-ska skolan i Stockholm, 2 till handel, 1 till handverk och de öfrige utan uppgifven afsigt vid afgang. Vid läseårets början inskrefvos 13, alla i nedre klassen, hvadan antalet då utgjorde 49, nämligen 16 i öfre och 33 i nedre klassen. Sedan, enligt Kollegii af H. H. Eforus fastställda dom, före Höstterminens slut 3 förvisats från läroverket, 2 under ferierna afgått och 6 vid Vårterminens början inskrifvits, utgör f. n. lärjungarnes antal 50, hvaraf 13 tillhöra öfre och 37 nedre klassen.

Skollokalen

har under året ej undergått någon förändring.

Undervisningsmaterielen.

Gymnastik-attiraljen har under året blifvit tillökt med en ny trähäst, som af skolans egna medel bekostats. För samma medel har ock inköpts: En Vattenreservoir med tillbehör, 22 särskilda fogelararter och en *Mustela erminea* för museet, 2:ne satser stereometriska figurer, Nilssons Engelsk—Svenska Ordbok, 1 årgång predikningar öfver Nya högmessotexterna, 1 Atlas samt diverse böcker till utlåning åt medellösa lärjungar. Dessutom har skolan såsom gåfvor fått emottaga: Af Skolläraren *Hartman Gustaf I:s historia af Erik Görgenson (Tegel)*, af Kadetten *H. Dillner* (f. lärjunge) ett herbarium, af Apotekseleven *V. Hartman* (f. lärjunge) en *tretåig hackspett*, af lärjungen *Alfr. Andersson* en *råka* samt genom Consistorii-expeditionen de flesta af läroverkens årsberättelser.

Examina.

Höstterminsexamen hölls den 17 December, hvarvid läroverkets Inspektor, Kontraktsposten *Osk. Bohm*, Komministern *J. A. Westén* och Brukspatronen *H. Dillner* voro såsom vittnen och ledare närvarande.

Vårterminsexamen är, som ofvan är nämndt, utsatt till den 3 Juni.

Nora den 15 Maj 1876.

VI. Stadspedagogien i Linde.

(Uppgift af Rektor, Regem.-Pastorn. utn. Kyrkoh., Fil. Dokt. *E. J. Tägtström.*)

Undervisningen.

Höstterminen började den 23 Aug. och slutade den 17 Dec. Vårterminen, som tog sin början den 17 Jan., kommer att avslutas den 1 Juni. Läsetimmarne hafva äfven under detta läseår varit förlagda på förmiddagarne kl. $\frac{1}{2}$ 8—9 och 10—1. Läroböckerna äro hufvudsakligen desamma som i h. Elementarläroverkets i Örebro lägre klasser, der de fleste, som fortsätta sina studier, söka inträde. Lärokurserna desamma som i nämnda läroverks 3 lägsta klasser. Af vid skolan under Höstterminen närvarande 28 lärjungar hafva 7 läst Tyska och 4 Engelska, och af under Vårterminen närvarande 33 lärjungar läsa 7 Tyska och 5 Engelska. Någon undervisning i Gymnastik har under läseåret ej meddelats.

Lärare.

Undervisningen har under hela läseåret varit bestridd af ord. Rektorn, Fil. Dokt. *E. J. Tägtström* ensam.

Lärjungarnes

antal, som vid sistl. läseårs slut utgjorde 34, var vid Höstterminens början 28, sedan 2:ne afgått till Tekniska skolan i Örebro och de öfriga till näringarna. Under innevarande Vårtermin är deras antal 33.

Skollokalen

oförändrad.

Undervisningsmaterielen

har blifvit förökad genom inköp af en större Väggharta öfver Europa samt med de flesta läroverksberättelser för sistl. år, erhållna genom Konsistorii-Expeditionen.

Examina.

Hösttermins-examen hölls den 17 Dec. i närvaro af Kontrakts-Prosten, Ledamoten af K. N. O., Fil. och Theol. Dokt. *C. D. Arosenius*; dagen för Vårterminens afslutande är, såsom ofvan sades, bestämd till den 1 Juni.

Lindesberg den 2 Maj 1876.
